

Obhájení Ježíše Krista

Stručná čtenářova příručka
ke knize Zjevení

James B. Jordan

Malé začátky
2023

© Jan Prorok
www.MaleZacatky.cz

Obsah

Úvod	1
O čem je Zjevení	3
Autor Zjevení	9
Jazyk Zjevení	11
Příjemci Zjevení.....	15
Literární struktura Zjevení	17
Základní symboly ve Zjevení.....	21
Ježíš: Standard míry	25
Sedm církví v nebezpečí.....	27
Ježíšovo nanebevstoupení	29
Vypuštění Království do světa	31
Varující polnice	37
Dějiny časů polnic.....	41
Misky posledního soudu	51
Soud nad Babylonem.....	55
Bitva na Har-Magedonu.....	61
Milénium	63
Nový Jeruzalém.....	67
Závěrečné připomínky.....	71
Další zdroje	73

Úvod

Tento přehled knihy Zjevení se původně objevil v magazínu *Biblical Horizons* 101–106 (1998). Je shrnutím série přednášek na téma knihy Zjevení, kterou jsem několik let vyučoval ve sboru *Grace Presbyterian Church* v Niceville na Floridě. Kazety a studijní příručky k těmto 204 vyučováním lze objednat od služby *Biblical Horizons*. Tato služba zároveň několik let vydávala žurnál nazvaný *Studies in the Revelation* (*Studie v knize Zjevení*), který se zaměřoval na podrobné rozborů knihy Zjevení a souvisejících biblických pasáží. Informace o těchto a dalších studiích, které jsou k dispozici od služby *Biblical Horizons*, najdete na konci tohoto svazku.

Jelikož tato malá knížečka je jen stručným přehledem, samozřejmě, že v ní nemohu podrobně obhajovat každé své tvrzení. Podrobnější argumenty jsou předloženy v jednotlivých nahraných vyučováním a psaných materiálech, na které odkazují na konci knihy. Doufám, že tento přehled povzbudí pastory i laiky a bude jim podnětem k tomu číst Zjevení novými očima a vidět, že není tak těžké ho pochopit, jak si mnozí obvykle představují.

Druhé vydání této knihy opravuje překlepy a formátovací chyby, a proto se stránkování poněkud liší od prvního vydání. Třetí vydání¹ tu a tam mírně mění některá vyjádření.

1) Pozn. př.: Na kterém se zakládá tento český překlad.

1

O čem je Zjevení

Ačkoliv kniha Zjevení má těm, kdo ji čtou a slyší, přinést požehnání (Zj 1:3), často vede spíše ke zmatenosti. Asi každý čtenář se třese nadšením z obrazů Božího triumfu nad Jeho nepřáteli a z toho, jak v nich Bůh obhazuje své svaté, ale když dojde na konkrétní podrobnosti – inu, kdo ví?

Zjevení se týká všech časů a všech situací Církve, a proto už bylo vykládáno jako předpověď mnoha různých historických událostí. Přirozeně, tyto výklady si navzájem protirečí, což vedlo a vede mnoho věřících k domněnce, že tato kniha je hádanka zahalená do tajemství uvnitř záhady a že snažit se ji pochopit je ztrátou času.

Tak to ale není. Napříč Zjevením se znovu a znovu opakuje konkrétní vodítko, které nám jasně říká, kdy byla tato kniha napsána a čím přesně se zabývá. Jakmile tento fakt pochopíme, budeme moci pochopit konkrétní předpovědi této knihy i to, jak se kniha Zjevení týká každé generace.

Tímto vodítkem je, že v knize Zjevení jsou pro nás andělé vykresleni jako ti, kdo přinášejí na stvoření poslední soudy. To nám ukazuje, že stvoření, které je v něm souzeno, je První (či Staré) stvoření, a také se dozvídáme, že celá kniha byla napsána před definitivním zničením Chrámu a Jeruzaléma v roce 70.

Slovo „anděl“ v Bibli znamená „posel“ a často označuje lidi. Například ve Zjevení 2 a 3 jsou „andělé“ církví pastoři, tedy ti, kdo přinášejí svým sborům Boží poselství. Ve zbytku knihy Zjevení jsou však poslové duchovní andělé.

Bible nám říká, že Staré stvoření bylo pod dozorem andělů, zatímco na Nové stvoření dohlíží vykoupené lidstvo. Abych ušetřil prostor a jelikož tato esej je míněna jako příručka k biblickému studiu, nebudu zde jednotlivé pasáže obsáhle vypisovat. Musíte si je ve svých Biblích najít sami. Začněte v 1. listu Korintským 6:3, kde je jasně řečeno, že na konci Nového stvoření budeme my soudit anděly, a ne naopak. Poté, co se týče Starého stvoření, uvažte slova v listu Židům 2:2 a ve Skutcích 7:53. Poté si nalistujte list Galatským 3:19 a pak si přečtěte Galatským 4:1–7. Tyto pasáže ukazují, že ve Starém stvoření jsme byli považováni za děti, přičemž našimi učiteli a vychovateli byli andělé. Hlavním učitelem byl původně Lucifer, ale v Zahradě toto své povolání zradil. Proto Syn Boží vstoupil do stvoření jako Pánův Anděl, aby sám vedl lidstvo k dospělosti. Předtím, než se Ježíš stal Druhým Adamem, byl Druhým Luciferem.² Napříč Starým stvořením vidíme Pánova či Hospodinova Anděla a Jeho duchovní anděly, jak dohlížejí na lidstvo a soudí ho. Nyní však člověk Kristus Ježíš vystoupil na nebesa, aby vládl andělům, a ve spojení a jednotě s Ním jim vládneme i my.

V kontextu knihy Zjevení to znamená následující: Jelikož andělé zde přinášejí soudy, nutně se jedná o soudy nad světem, který jim byl svěřen. Nemůže se tedy jednat o svět Nového stvoření; musí jít o svět Starého stvoření.

2) Pozn. př.: Stručně řečeno, Lucifer znamená „světloňoš“ či „jitřenka“, přičemž stejné slovo je v Iz 14:12 použito o padlém andělu (který stojí za babylonským králem), zatímco v 2. Pt 1:19 je toto označení vztaženo na Pána Ježíše Krista.

Nové stvoření začalo o Letnicích, když Ježíš, který vystoupil na nebesa a posadil se na svůj trůn, seslal svého Ducha, aby nás uschoptil učedničit národy [Mt 28:18–20] a v tomto smyslu vládnout světu. Staré stvoření tehdy však ještě neskončilo, jelikož Bůh dal Židům a bohobojným pohanům vyhrazené období, kdy měli přejít ze Starého do Nového stvoření. Podle Matouše 23:34–38 měly být shromážděny všechny hříchy a zločiny Starého stvoření, které poté měly být vylieny v soudu při zničení Jeruzaléma, jež přišlo v roce 70. Stalo se tak tedy čtyřicet let po Letnicích.

Bůh nemohl právem odsoudit Staré stvoření prostě jen proto, že odmítlo Ježíše. Zákon – Jeho Zákon – požaduje svědectví dvou svědků. Druhým svědkem byl Duch Svatý. Ježíš řekl, že rouhání proti Němu samému bude odpuštěno, ale rouhání proti Duchu Svatému (tedy urážlivé odmítnutí Jeho díla) odpuštěno nebude (L 12:10; Sk 7:51; Sk 28:25–27). Mnozí Židé a bohobojní pohané se poté, co Duch přišel, skutečně obrátili, ale na ty, kdo ne, přišel hněv až do krajnosti (1. Te 2:14–16).

Během tohoto období překrývání mezi přicházejícím Novým stvořením a koncem Starého stvoření byli v Božím domě Izák a Izmael společně. Izmael však měl být už zakrátko vyhnán (Ga 4:21–31).

Nuže, když si uvědomíme tyto skutečnosti, je zjevné, že časové období, o kterém hovoří kniha Zjevení, je v podstatě tím samým obdobím, kterému se věnují Skutky a epištoly, ačkoliv Zjevení jako takové se soustředí na závěrečné události tohoto období. To znamená, že Zjevení můžeme a máme vykládat ve světle toho, co říká zbytek novozákonních spisů, a ne spekulovat o pozdějších událostech. A, přirozeně, propojit Zjevení a Skutky a epištoly nám zásadním způsobem usnadní výklad symbolů v této knize.

Konečné zničení Starého stvoření je veřejným obhájením Ježíše Krista. Ježíš napříč svou službou opakovaně varoval, že na odpadlé Židy a na celý starý svět brzy přijde zkáza. Občas také předpovídal své vlastní vzkříšení, ale zdaleka ne tak často. Ježíšovo vzkříšení bylo soukromým obhájením toho, kým Ježíš byl a co vykonal, ale nikdo neviděl, jak se odehrálo, a vzkříšený Ježíš se následně zjevoval jen hrstce svých učedníků. Jeho veřejným obhájením bylo zničení Jeruzaléma, města Jeho nepřátel. Jakožto naplnění Ježíšových proctví potvrdilo, že Ježíš byl pravým Prorokem a že byl zároveň Prorokem posledním a největším. Bylo důkazem, že Ježíš vskutku vystoupil do nebes a stal se Králem králů a Pánem pánů. Proto je zničení Starého stvoření nezměrně důležitým faktem biblické teologie. Nejednalo se jen o nějakou „dočišťovací operaci“, ale o velkolepé, veřejné a historické obhájení Ježíše Krista Jeho Otcem. Ti, kdo tento fakt nevidí, obecně neberou v potaz důležitost zničení Jeruzaléma, a proto nechápou, proč se mu věnuje tolik pozornosti v evangeliích. A nechápou ani to, že je jedním s ústředních důrazů knihy Zjevení. Celou knihu Zjevení bychom prostě mohli nazvat „Obhájení Ježíše Krista“. (Tuto realitu si uvědomuje přinejmenším jeden přední akademický evangelikální učenec, jmenovitě N. T. Wright, *Jesus and the Victory of God*, Christian Origins and the Question of God, sv. 2 [Minneapolis: Fortress Press, 1996]. Ačkoliv Wright se nezabývá přímo knihou Zjevení, napříč evangelií dokazuje, že Ježíš opakovaně předpovídal zkázu Jeruzaléma jako onu událost, která veřejně obhájí Jeho tvrzení a nároky. Snad už akademici konečně začnou brát tento důležitý aspekt biblické teologie v potaz.)³

A teď: Mnozí křesťané odmítají přesvědčení, že většina Zjevení se zabývá obdobím mezi Letnicemi a koncem Starého stvoření v roce 70, jelikož se domnívají, že by to ze Zjevení udělalo něco irelevantního pro dnešní svět. Tak to

3) Pozn. př.: Wright toto své přesvědčení předkládá i v celé řadě dalších knih; a i díky jeho vlivu a díky studiu judaismu období Druhého chrámu se toto přesvědčení stává ve věřících akademických kruzích něčím v podstatě běžným.

však není, jelikož ono krátké historické období mezi lety 30 a 70 je předobrazem či vzorem pro dlouhou historii křesťanstva od Letnic až po Druhý příchod. Jelikož události knihy Zjevení jsou úzce spojené se zbytkem Nového zákona, můžeme s jistotou vědět, o čem Zjevení hovoří. Tento fakt nám umožňuje aplikovat Zjevení do naší doby *celou řadou způsobů*, a to mnohem lépe, než kdybychom o jeho obsahu pouze spekulovali. Proto duchovní anděly, kteří troubí na polnice Božího Slova ve Zjevení, máme vztáhnout na dnešní křesťanské kazatele a evangelisty. A svůdcové a šelmy mimo Církev i v ní jsou s námi stále i dnes.

2

Autor Zjevení

Liberální učenci – a s nimi i příliš mnozí evangelikálové – začínají tím, že řeknou, že Zjevení napsal jakýsi „Jan“, a pak přichází debata o tom, jestli tento „Jan“ je syn Zebedeův, nebo nějaký jiný „Jan“. Inu, Jan sice Zjevení *zapsal*, ale autorem celé knihy je podle vlastních a jasných slov knihy sám Ježíš (Zj 1:1).

Bible k nám přichází třemi různými způsoby. Za prvé, mnoho částí Bible Bůh (Pánův Anděl) prostě nadiktoval lidem, kteří zapsali, co jim bylo řečeno. Právě tak to bylo s částmi Exodu, s téměř celým Levitikem, s velkou částí Numeri a s většinou knih Proroků (Izajáš, Jeremiáš, atd.). Za druhé, mnohé části byly sepsány pod Boží inspirací: Bůh vedl a směřoval myšlenky lidí, kteří psali pod svým vlastním jménem či anonymně. To je to, co vidíme například u knihy Genesis, u knihy Soudců a u Davidových a Asafových Žalmů. Za třetí, některé části Bible byly lidem dány ve formě vizí, které poté byly pod inspirací sepsány. Tak to bylo například s Ezechielem 40–48, se Zachariášem 1–6 a 14 a s knihou Zjevení, přičemž, samozřejmě, Zjevení 2–3 Janovi přímo nadiktoval Ježíš.

Proto nemůžeme očekávat, že by Zjevení mohlo být napsáno stejným způsobem a stylem jako Janovo evangelium

nebo jeho epištoly. Není pochyb o tom, že lidským zapisovatelem Zjevení byl Jan, syn Zebedeův, ač kniha není zapsána jeho stylem. Rozhodně ale není třeba dosazovat si za autora jiného „Jana“, někoho s jiným stylem psaní.

3

Jazyk Zjevení

Já píšu anglicky. Kniha Zjevení je napsána symbolem (Zj 1:1, „a On to poslal a symbolizoval skrze svého anděla svému otroku Janovi“). Symbol je jazykem právě do té míry, do jaké je jazykem angličtina nebo ruština. A fakt, že Zjevení je napsáno v symbolu, dělá těm, kdo neznají Bibli skrz naskrz, dost vážné problémy.

Jestli se chcete naučit rusky, to první, co musíte udělat, je naučit se cyrilici. Pak se učíte různá ruská slova napsaná touto abecedou. Netrvá dlouho a už dokážete číst velmi jednoduché věty složené z těchto slov. Po dlouhém studiu už dokážete číst ruštinu plynně. Nakonec začnete v ruštině snít – a tehdy víte, že už opravdu umíte rusky.

To samé platí o symbolech. Jazyk symbolů začíná v první kapitole Genesis, která je pravdivým záznamem o stvoření světa, ale zároveň nám dává základní kategorie, které jazyk symbolů používá později. Velké pasáže napsané symbolem jsou především druhá polovina Exodu, celý Leviticus, velká část Numeri, velká část 1. knihy Letopisů, Píseň písní, Ezechiel, Daniel a Zachariáš, tak jako kratší části celého zbytku Bible.

Jazyk symbolů, či symboličtinu, se začínáme učit tím, že se obeznamujeme se „slovy“ tohoto jazyka, se slovy jako

„oltář“, „chrám“, „svícen“, „nečistý“, „krev“, „hliněná nádoba“, „býk, ovce, koza, holub, hrdlička“ a podobně. Pak vidíme, jak se tyto symboly kombinují a tvoří „věty“, jako jsou obětní obřady v Levitiku či struktura a rozmístění výbavy ve Stánku. To nám umožňuje vidět, jak tyto „věty“ formují větší celky a celé eseje napsané symboly, jako je pohyb z Levitiky 10 po Leviticus 16 či z Ezechiele 40 po Ezechiele 48. Nakonec se se symboličtinou obeznámíme natolik, že v ní dokážeme žít a pohybovat se a mít v ní své samotné bytí.

Nuže, Bible je celou řadou věcí; mimo jiné je učebnicí symboličtiny. Ježíš ve Zjevení předpokládá, že tento jazyk dobře známe. Předpokládá, že jsme důkladně obeznámeni s Levitikem a s Ezechielem. Že víme, která zvířata jdou se kterými oběťmi. Že známe a chápeme obřady jednotlivých obětí. Že dokážeme projít Šalomounův Chrám a náležitě ho vysvětlit.

Díky tomu dokáže někdo jako já velmi snadno strávit pět let sérií přednášek, které postupně procházejí knihu Zjevení, a vydávat čtvrtletní žurnál, který se věnuje výlučně této knize, ale zároveň vědět, že jsou v ní hlubiny, ke kterým jsem se ještě ani nezačal propracovávat. Jelikož Zjevení je napsáno jazykem symbolů a jelikož my, křesťané dvacátého století, tento jazyk vůbec neznáme, to, abychom začali alespoň trochu chápat hloubky Zjevení, si žádá hodně práce.

Z Boží prozřetelnosti jsem věnoval mnoho let snahám naučit se symboličtinu. Když se podíváte do katalogu [mé služby] *Biblical Horizons*,⁴ najdete v něm nejen můj základní

4) Pozn. př.: Od doby sepsání knihy se technologie posunuly kupředu. Autorovy materiály jsou k dispozici na celé řadě míst, především pak od služby *Theopolis Institute* (www.theopolisinstitute.com), která je jakýmsi nástupcem *Biblical Horizons* (www.biblicalhorizons.com); mnoho Jordanových materiálů je k dispozici i od *WordMp3* (www.wordmp3.com/speakers/profile.aspx?id=33) a některé jeho studie vyšly jako knihy např. pod nakladatelstvími *Canon Press* či *Athanasius Press*.

úvod do celého tématu (*Through New Eyes: Developing a Biblical View of the World*),⁵ ale i mnoho konkrétních studií. Díky tomu mám dobrý základ na to chápat knihu Zjevení. Určitě nejsem tak domýšlivý, abych si myslel, že Zjevení chápu úplně, ale na následujících řádcích vám předložím plody mnoha let mého výzkumu.

Přirozeně, takto stručná studie nám nedovolí prozkoumat hlubiny Zjevení. A nebudu mít prostor na to, abych dokládal a dokazoval celou řadu z mých výkladů, a tak je prostě jen předložím. Tato studie je skutečně jen úvodem; pro více informací se budete muset obrátit na podrobnější analýzu, která je k dispozici v mých nahraných přednáškách.

5) Pozn. př.: V češtině: *Novýma očima: Biblický pohled na svět*; kniha, když Pán dá, vyjde v roce 2024.

4

Příjemci Zjevení

Zjevení nebylo napsáno Židům a pohanům, ale církvím (Zj 1:4). To znamená, že je napsáno nám, kteří žijeme v Novém stvoření. Konkrétně bylo napsáno sedmi místním církvím v Malé Asii, která se nacházela mezi Jeruzalémem a Římem a sužovali ji i římstí pronásledovatelé i odpadlí, judaizující Židé. (Tito „požidovšťovatelé“ byli falešní křesťané, kteří se snažili přivést konvertity z řad pohanů do světa zákona, jenž byl dán skrze anděly, což je problém, který se řeší v listu Galatským a na dalších místech.) Pojďme stavět na vyjadřování apoštola Pavla a nazvat tyto dvě skupiny (Židy a požidovšťovatele) společně jako „Obřízku“.

Každá z výše zmiňovaných církví se nacházela ve městě, což odpovídá Chrámu v Jeruzalémě a zároveň Nevěstce-Jeruzalému (Obřízce) ve větším „městě“ Římské říše (*oikúmené* či společenství). Ježíš píše každé z těchto církví, přičemž vždy chválí její dobré skutky a vyhrožuje soudy za její hříchy. Poté těmto církvím – i nám – předkládá názorný příklad: osmý dopis, který se týká soudů nad Obřízkou a Římem. Tento osmý dopis (Svitek či Kniha se sedmi pečetěmi) je názorným příkladem pro sedm církví ze světa Nového stvoření, a proto je názorným příkladem i pro nás.

Zjevení se *nezabývá* válkou mezi Židy a Římany, která nakonec vedla ke zničení Chrámu a Jeruzaléma. Ve skutečnosti se zabývá evangelizací, věrností, mučednictvím a obhájením svatých, kteří stojí pevně ve víře. Zjevení je adresováno církvím, jelikož Církev je centrem každé kultury, ve které existuje – ať už si to Církev sama uvědomuje, nebo ne, a ať už tomu daná kultura věří, nebo ne. Prvním krokem k obnově a požehnání je soud – a takový soud začíná u domu Božího [1. Pt 4:17]. Když je Boží lid věrný, Bůh mu dává pokoj od jeho nepřátel, ať už tím, že tyto nepřátele obrací na víru, nebo tím, že je ničí.

Napříč knihou Skutků je Boží lid pronásledován ze strany Židů a požidovšťovatelů. Kniha Zjevení k těmto dvěma skupinám přistupuje jako k jediné skupině, kterou nazýváme Obřízka. Lidé z této skupiny jsou nazýváni falešnými apoštoly, balaámovci, nikolaity, synagogou Satanovou a Velkou nevěstkou Babylonem. Ve Skutcích pravidelně vidíme, že Římané Církev brání. Zjevení však předpovídá, že v blízké budoucnosti se i Řím, „Šelma“, obrátí proti Církvi. Zjevení „prodlužuje“ dějiny zaznamenané v knize Skutků až do konce Starého stvoření.

5

Literární struktura Zjevení

Důvodem, proč existuje symboličtina, je, aby bylo možné říct věci, které nelze snadno říct jiným jazykem. Symbol může značit několik různých věcí zároveň, a to podle toho, v jakém „balíčku“ symbolů se objevuje. Například Stánek i Chrám symbolizují zároveň kosmos, Boží dům, komunitu [Božího lidu] jakožto společenství, člověka jako jednotlivce, a Mesiáše jako dokonalého Člověka. Podobně, oltář je zároveň ztvárněním miniaturní svaté hory, Božího lidu jako celku, člověka jako jednotlivce, a Ježíše.

Stejným způsobem i symbolické narativy existují na více než jedné úrovni. Představte si Zjevení jako mnohohlasou hudební skladbu, v níž se rozvíjí několik melodií zároveň, ale děje se tak s dokonalou harmonií a interakcí. Kniha Zjevení například následuje řád kalendáře svátků, jak je nám předložen v Levitik 23, který se zároveň zakládá na sedmi dnech stvoření:

- **Sabat** – Světlo (Pánův den) – Zj 1
- **Pesach** – Ustanovení lidu nebeské klenby – Zj 2–3
- **Prvotiny** – Rostliny – Zj 4–5
- **Letnice** – Světla – Kniha – Zj 6–7 (Zákon byl dán o Letnicích.)
- **Troubení** – Volání davů lidí k Bohu – Zj 8–15

- **Den smíření** – Misky – Člověk – Zj 16–19
- **Stánky** – Velký sabat – Zj 20–22

A teď, trvalo by příliš dlouho projít si Zjevení ve světle tohoto symbolismu, a proto si předložíme stručný náčrt jiné struktury, kterou v knize Zjevení také najdeme. Tato struktura je mnohem více „na povrchu“, než je struktura svátků.

- A. Předmluva sedmi sborům, k. 1
- B. Sedm sborů, k. 2–3
- C. Úvod k zapečetěné knize, k. 4–5
- D. Zapečetěná kniha, k. 6–7
- D'. Polnice, k. 8–12
- C'. Dohra k polnicím, k. 13–15
- B'. Misky, k. 16
- A'. Dohra k miskám, k. 17–22

Tato struktura je chiasmická, což znamená, že se tematicky posouvá k vrcholu a poté opět od něj;⁶ zde se posouvá o doslaveného Ježíše k oslavené Nevěště:

- A. Ježíš sestupuje na zem, aby se setkal s Janem
- B. Sedm církví
- C. Ježíš vystupuje do nebes
- D. Sedm pečeti
- D'. Sedm polnic
- C'. Církev vystupuje do nebes (k. 12–15)
- B'. Sedm misek
- A'. Církev sestupuje na zem (k. 21)

Za třetí, i kniha Zjevení jako celek je strukturována chiasmicky:

6) Pozn. př.: Neboli má strukturu např. ABCDDCBA či ABCBA.

- A. Jan a Ježíš, k. 1
- B. Církev, k. 2–3
- C. Trůn/y v nebesích, k. 4–5
- D. Koně, 6:1–8 (první čtyři pečeti)**
- E. Svátí pod oltářem, 6:9–11 (pátá pečeť)
- F. Soud začíná, 6:12–17 (šestá pečeť)
- G. Svátí zapečetění na zemi, k. 7**
- H. Objevuje se sedm polnic, 8:1–2
- I. Éra Letnic začíná, 8:3–5
- J. Rostliny, 8:7
- K. Pohané, 8:8–9**
- L. Pití, 8:10–11
- M. Nebesa, 8:11–12
- N. Armáda lží, 9:1–11**
- O. Armáda svatých, 9:12–11:6
- P. Masakr, 11:7–13
- Q. Drak, k. 12**
- Q'. Šelma z moře, 13:1–10**
- P'. Masakr, 13:15
- O'. Armáda svatých, 14:1–3
- N'. Armáda, která nelže, 14:4–5**
- M'. Nebesa, 14:6–7
- L'. Pití, 14:8
- K'. Pohané, 14:9–13**
- J'. Rostliny, 14:14–16
- I'. Éra Letnic končí, 14:18
- H'. Objevuje se sedm misek, 15:1
- G'. Svátí v nebesích, 15:2–4**
- F'. Soud začíná znovu, 15:5–18:24
- E'. Svátí v nebesích, 19:1–10
- D'. Koně, 19:11–21**
- C'. Trůn/y v nebesích, k. 20
- B'. Církev, 21:1–22:5
- A'. Jan a Ježíš, 22:6–21

Každá z těchto struktur je legitimním a správným způsobem, jak Zjevení číst. Jak uvidíme za chvíli, existují i další náležité způsoby, jak strukturovat události v celé knize. Jestli tuto esej používáte tak, jak byla zamýšlena, tedy jako stručnou studijní příručku, najdete si čas pročíst si Zjevení ve světle každé z těchto struktur a čerpejte z dané struktury a z jejího vývoje tak hluboce a tak moc, jak to jen bude možné.

6

Základní symboly ve Zjevení

Předtím, než se zaměříme na čtení knihy Zjevení jako takové, se potřebujeme zaměřit ještě na jednu otázku, což nám později ušetří hodně času. Vysvětlíme si význam některých základních symbolů, které mátlý a matou celou řadu lidí. Patří mezi ně:

Země. Když se v knize Zjevení hovoří o „zemi“, neměli bychom toto slovo chápat ani překládat ve smyslu „planety Země“, ale ve smyslu místního „kusu země“; tento symbol totiž označuje lidi spojené se Svatou zemí, tedy Obřízku. Po zničení Obřízky už „země“ označuje celé lidstvo (k. 21–22).

Moře. Tak jako „země“ označuje Obřízku, „moře“ označuje svět pohanských národů. Tento symbolismus vychází z Genesis 2, kde jsou země mimo Eden zavlažovány řekami. (Srovnejte tuto symboliku s knihou Jonáš; a s 2. S 22:4–5; Ž 65:8–9; Iz 5:30; 17:12–13; 57:20; Jer 6:23; Ez 27:25–36; Da 7:2–3.)

Lidstvo. „Lidé“ ve Zjevení znamenají Obřízku. Když se hovoří o pohanských národech, Zjevení používá čtyřčetný seznam, obvykle „jazyky, kmeny, národy a lidy“ nebo nějakou podobnou variantu. Znovu, v kapitolách 21–22 „lidé“ zna-

menají lidi obecněji. Tento čtyřčtený seznam hovoří o čtyřech družích civilizace:

Jazyky – věk patriarchů, rozdělení jazyků po Babelu.

Kmeny – mojišiovský věk, kdy Izrael i pohané žili jako kmeny.

Národy – věk [izraelského] království, kdy Izrael i pohané žili jako národy [se svými vymezenými státy].

Lidy – „oikúmenický“ svět po Nebúkadnesarovi, kdy Izrael a pohané žili jako lidy [či etnika] v rámci větší říše.

Kupování a prodávání. Ekonomické transakce ve Zjevení symbolizují liturgické „transakce“. Tohle je něco, co je velmi zjevné ze Zjevení 3:18 (a srovnejte se Zj 21:6). Když těm, kdo odmítají znamení Šelmy, není dovoleno nakupovat a prodávat, znamená to, že jsou vyloučeni a vyhnáni ze synagogy a z Chrámu. Obchodníci země ve Zjevení 18 jsou ti, kdo uctívali v Chrámu a v synagogách. (Srovnejte s penězoměnci v Chrámu, s opakovanými výhrůžkami vyloučení ze synagog a z Chrámu v evangeliích, Skutcích a epištolách.)

Králové. Králové jsou ti, kdo vládou nad královstvími. V kontextu pohanské Šelmy jsou králové političtí vládcí; nicméně, v kontextu židovské Země jsou „králové země“ náboženští předáci (Zj 17:2, 18; 18:3, 8). Bůh dal Židům dočasné království, povolal je sloužit národům. Vládcové tohoto království nejsou vládcové političtí, ale náboženští: zákoníci, farizeové a kněží.

Později se podíváme i na další symboly, ačkoli, samozřejmě, v tomto přehledu se jim nemůžeme věnovat všem. Pokud máte zájem o důkladnější pojednání o symbolismu knihy Zje-

vení, rád bych vás odkázal na mé monografie *Behind the Scenes: Orientation in the Book of Revelation* a *The Revelation of Jesus in Revelation 1:12b–16 and its Relation to the Structure of the Book of Revelation*, z nichž obě jsou k dispozici od služby *Biblical Horizons*. V tomto světle se nyní pojdme zaměřit na čtení knihy jako takové.

7

Ježíš: Standard míry

(Zj 1:9–20)

Kniha Zjevení nám opakovaně říká, že doba jejího naplnění je velmi blízko (Zj 1:3; 22:10). Celá „země“ uvidí (pochopí, porozumí) Ježíše „přicházet s oblaky“ (Zj 1:7), přičemž „příchod s oblaky“ nehovoří o příchodu na zem, ale o nanebevstoupení, jelikož se jedná o odkaz na Daniele 7:13. Zjevení nám ukazuje, jak Ježíš při svém nanebevstoupení započal své kralování.

Jan nám říká, že byl „v Pánův den v Duchu“ (Zj 1:10). Sféra Ducha je sférou uctívání, kde se Duchem shromážděná církev v každotýdenní Pánův den schází v Duchu před Bohem. Celá kniha Zjevení se odehrává v rámci bohoslužby a jako bohoslužba. Je tu povolání (Zj 1), zkoumání hříchů (Zj 2–3), hlásání Království a odpuštění (Zj 4–5), čtení Písma (Kniha a Polnice), kázání na základě čtení (Zj 10:8–11), sdílení svátosti (Misky a Svatební večere), povolání jít ven do světa a vzít s sebou evangelium (Řeka kapitoly 22 a volání Ducha a Nevěsty, Zj 22:17).

Zjevení se zabývá liturgickým vedením války. Tím, co uvádí do pohybu události celé knihy, jsou modlitby a věrnost svatých před Božím zrakem. To samé platí i dnes.

Ježíš se objevuje ve Zjevení 1:12–20. On je oním Standardem, podle kterého jsou měřeny církve a podle kterého budou změřeny i Nevěstka Babylon a Šelma. Zjevení 1:14–16 v rámci Pánova popisu zmiňuje sedm charakteristik, přičemž když si je sepíšeme, uvidíme, že tvoří chiasmus. Těchto sedm charakteristik následně poslouží ke změření sedmi církví, a tak nám poskytnou strukturu knihy Zjevení jako celku:

Hlava – k. 1 – Ježíš

Oči – k. 2–3 – hodnotí církve

Nohy – k. 4–5 – jsou hodny přistoupit k trůnu

Hlas – k. 6–7 – Kniha

Ruka – k. 8–15 – pozdvihuje a chrání Církev v soužení

Ústa – k. 16–19 – soudí nepřátele (Zj 19:15)

Tvář-slunce – k. 20–22 – oslavení církve

8

Sedm církví v nebezpečí

(Zj 2–3)

Symbolsy použité pro sedm církví vycházejí ze sedmi období dějin Starého stvoření:

2:7 – Eden

2:10 – Josef

2:14 – Pustina

2:20 – Království

3:2 – Soud a vyhnanství

3:7 – Obnova

3:16 – Odpadlictví v Ježíšově době

Až budete číst těchto sedm dopisů, zeptejte se, které církvi se nejvíce podobá vaše vlastní církev. Právě podle toho najdete konkrétní pomoc v daných obdobích biblické historie.

Navíc, těchto sedm dopisů předjímá knihu Zjevení jako celek. Nepřáteli sedmi církví jsou nikolaité (doslova „dobyvatelé lidí“, požidovšťovatelé), oni falešní apoštolové, kteří jsou zmiňováni v listu do Efezu (Zj 2:2, 6). Judaizující Židé ve Smyrně jsou hlavním tématem kapitol 6–12. Šelma a falešný prorok (Balák a Balaám – doslova „pojídač lidí“) jsou v kapitole 13 a v Pergamu. Nevěstka Jezábel (Zj 17) je v Thyatirech.

Ve varování Sardám zaznívá soud nad Jeruzalémem (Zj 18). Ve Filadelfii je vykreslena vítězná a dobývající armáda svatých (Zj 19). Laodicea stojí před volbou, jestli vstoupí nebo nevstoupí do Nového Jeruzaléma (Zj 3:20).

Těchto sedm dopisů církvím je uspořádáno chiasticky. Efez a Laodicea upadly do laxnosti. Smyrna a Filadelfie jsou věrné, ale jedna z těchto církví je malá a pronásledovaná, zatímco druhá je mocná a efektivní – tento fakt nám předkládá důležitou lekci: věrnost automaticky neznamená ani prosperitu ani pronásledování. Zbývající tři církve „uprostřed“ jsou v jakési posloupnosti. Pergamum má pár ničemných lidí, které je třeba vyhnat. V Thyatirech jsou ničemní zhruba stejně silní jako spravedliví a je potřeba s nimi vést otevřenou a agresivní válku. V Sardách ničemní početně převyšují spravedlivé. Zpráva je tu jasná: Jestli Pergamum nevyřeší svá zla, začne být jako Thyatiry; a jestli ani potom věci nevyřeší, začne být jako Sardy.

Ježíš má jedno všeobecné poselství pro všechny církve: musíte některé lidi vykopnout! Poselstvím tu je, že je třeba vykonávat církevní kázeň, a to bez obav a bez výčitek, jinak přijde Ježíš sám a zařídí ji On – což rozhodně *není* kýžený výsledek!

Poté, co Ježíš vyhlašuje tato varování, pokračuje tím, že církvím ukazuje, co bude znamenat, jestli On sám bude muset přijít a očistit církve od jejich hříchů. Bude to znamenat ty druhy věcí, které najdeme v Knize se sedmi pečetěmi, v osmém dopisu osmé církvi: Babylonu.

9

Ježíšovo nanebevstoupení

(Zj 4–5)

V kapitolách 4 a 5 poprvé vidíme Boha Otce na Jeho trůnu. Je obklopen smaragdovou duhou, přičemž smaragd je kamenem kmene Lévi. Těmito levity je však skupina čtyřiařadeceti archandělů, kteří jsou nebeským vzorem pro čtyřiařadecet skupin levitských a kněžských předáků, kteří podle 1. knihy Letopisů 24–25 sloužili v Chrámu. Blíže jsou čtyři cherubové, kteří celou nebeskou liturgii vedou.

Ve Zjevení 4:10 se dozvídáme, že těchto čtyřiařadecet archandělů padne a bude uctívat Boha a hodí před Něj své koruny. Tato pasáž je předpovědí dramatu celé knihy Zjevení, protože archandělé napříč Zjevením konají přesně čtyřiařadecet věcí. Každý archanděl postupně přijde před Trůn, sundá si svou korunu vlády nad Starým stvořením a poté jde a vykoná svůj poslední skutek soudu nad tímto stvořením. Hromadu korun si pak rozebírají svatí, kteří vstupují do nebes, aby nahradili archanděly jako Ježíšovi spoluvládci (Zj 20:4).

První archanděl přichází se zapečetěnou knihou. Jedná se o knihu Království, která byla až do té doby zapečetěná. Veškeré stvoření naříká, že Království ještě v praxi nepřišlo, protože neexistuje žádný Adam, který by byl hoden vzít tuto Knihu a vládnout podle ní. Poté se objevuje Ježíš v podobě

zabitého Beránka, který zaplatil cenu za naše hříchy, a je shledán hodným. Je Mu dána Kniha a celé stvoření se raduje. Zatímco dříve svou chválu chorálně vyzpěvovalo či skandovalo, teď bere nástroje a zpívá s nimi.

Touto knihou je ve skutečnosti velký svitek. Je po straně zapečetěn sedmi velkými voskovými pečeti, v rámci čehož se předpokládá, že na každé pečetě je otisk konkrétního obrázku. Tohle jsou ty věci, které bránily příchodu Království, které bránily otevření Knihy. Ježíš rozlamuje pečeti, a tak uvolňuje svět ze sevření Starého, adamovského stvoření. Poté bude pokračovat hlásáním toho, co Kniha říká, v rámci polnic a bude to prosazovat v rámci misek soudu. Proto je zbytek knihy Zjevení až do Zjevení 22:5 obsahem této knihy, je osmým dopisem, dopisem, který varuje sedm církví, co na ně dopadne, jestli se neseberou a nebudou činit pokání.

Čtyřadvacet archandělů

A. Jeden silný anděl (5:2)

B. Sedm andělů s polnicemi (k. 8–11)

C. Čtyři vedoucí andělé (9:14–15; viz také 7:1–2)

C'. Čtyři soudící andělé (14:8, 9, 15 a 17+19)

B'. Sedm andělů s miskami (k. 15–16)

A'. Jeden silný anděl (18:21)

Andělé s miskami zahrnují:

a. Prorockého anděla (1:7; 17:1, 7; 21:9; 22:6, 8, 16)

b. Vodního anděla (16:5)

c. Slunečního anděla (19:17)

10

Vypuštění Království do světa

(Zj 6:1–8:5)

Někteří lidé říkají, že pečeti, polnice i misky jsou označením pro ty samé události, jsou rekapitulací toho samého prorockého materiálu. Tak to však není, jak ještě uvidíme. Pečeti otevírají Knihu. Polnice jsou hlásáním obsahu Knihy. Misky jsou aplikací tohoto obsahu. Z historického hlediska platí, že pečeti jsou spojené se samotným počátkem Království v roce 30. Polnice souvisí s událostmi od Letnic do konce tohoto období těsně před rokem 70. Misky jsou spojené s událostmi konce. Samozřejmě, Království má ty samé vlastnosti na svém počátku, ve svém prostředku i na svém (prvním) konci, a proto je tu mezi pečeti, polnicemi a miskami celá řada paralel. Nicméně, představa, že se jedná o rekapitulace stejných událostí, zcela ničí jasný řád a vývoj prezentace v knize Zjevení, která se postupně rozvíjí, a není cyklická.

Pojďme se nyní zaměřit na pečeti, přičemž pamatujme, že otevření pečeti s sebou nese dlouho očekávané vypuštění Království do světa.

První čtyři pečeti vypouštějí čtyři koně se čtyřmi jezdcí, které volají čtyři cherubové:

- Lev volá bílého koně evangelijního dobývání.

- Býk volá rudého koně mezilidského konfliktu.
- Člověk volá černého koně svátostné moci.
- Orel volá zeleného koně posledního soudu.

Tito čtyři koně jsou Církev a jejich čtyři jezdci jsou Ježíš. Zachariáš 2:10 a 6:1–5 ukazuje, že koně jsou Církev, které vládne Ježíš. Barvy koní mají svůj základ v barevných drahokamech kmenů Izraele.

Pořadí koní je pořadí evangelizace, dobývání a vítězství. Nejprve přichází Boží Slovo, které hlásá Ježíše jako Krále. Bílá je barvou Neftalího, tedy kmene, který symbolizuje Nevěstu. Poté přichází konflikt, rudý kůň. Rudá je barvou Judy, tedy kmene, který vodil Boží lid do války. *Nejedná* se o obraz politické války, ale o obraz oněch konfliktů, které Ježíš předpovídal, konfliktů, kdy se matka obrací proti dceři a bratr bojuje proti bratrovi. Jedná se o konflikt, který prožívá každá společnost, když do ní přijde evangelium, konflikt, který v době, kterou se Zjevení specificky zabývá, zažívali věřící ze Židů i z pohanů.

Třetí kůň, černý, se zdá být spojený s hladomorem; nejde tu však o „ekonomický“ hladomor, kdy by chybělo běžné jídlo. Tři jídla, která jsou v jeho kontextu zmíněna, jsou svátostnými jídly Bible: obilí, víno a olej (Jk 5:14). Chléb je „alfa“ jídlem, je tím, co jíte ráno; víno je „omega“ jídlem, je tím, co pijete, když je vaše práce hotová. Chléb je kněžský, víno je královské. Chléb nás odkazuje na Staré stvoření, kdy lidé byli kněží, ale ještě nebyli plně králi (jelikož Ježíš ještě nevystoupil na nebesa); oproti tomu víno zdůrazňuje Nové stvoření, kde v sabbatovém odpočinku vládneme spolu s Ježíšem. Mojžíš přinesl manu; Ježíš učinil víno. Černý kůň je vykreslením postupného vyhladovění Starého řádu věcí, zatímco dary Nového řádu jsou ochráněny a zachovány. Pasáž srovnajte i se Zjevením 7:3.

Černá je Josefovou barvou, je barvou pravého pekaře a číšníka (Gen 40; 41; 44:2, 5). Přesněji řečeno, Josefovým kamenem je onyx, což je kámen, který má černé a bílé pruhy, který je temný a světlý, což představuje víno a chléb. Kůň je zde černý, jelikož tímto koněm je Nové víno, tedy Církev, přičemž toto víno je ochráněno.

Zelený kůň je levitským koněm. A musíme si připomenout, že levité byli strážci Stánku a Chrámu, kteří byli ozbrojeni kopími, aby zabili každého, kdo by se přiblížil k oltáři nebo ke svatyni nenáležitým způsobem. Jsem přesvědčený, že tento kůň přináší fyzický konflikt, přináší vypuknutí posledního násilného konfliktu mezi těmi, kdo se drží starého řádu věcí, a těmi, kdo jsou obráceni k řádu novému. Tohle je něco, co se v židovstvu stalo v šedesátých letech prvního století a co se děje pokaždé, když Království přijde do nového lidu.

Právě taková je souslednost událostí, skrze kterou Království přichází ke každému národu světa v rámci naplňování Velkého poslání Církvě. Před rokem 30 se tak nedělo, protože Království bylo zapečetěné; teď však tyto události začínají a budou pokračovat, dokud se Ježíš nevrátí na konci historie.

Když je zlomena pátá pečeť, vidíme svaté pod oltářem. Tento oltář je kadidlovým oltářem, který představuje žebřík z klenbových nebes do nejvyšších nebes. Svaté místo ve Stánku či v Chrámu značí klenbová nebesa, zatímco Nejsvětější svatyně značí nejvyšší nebesa, přičemž kadidlový oltář je hned „pod“ těmito nejvyššími nebesy. Právě to je symbolicky ono místo, kam šli svatí Starého stvoření, když zemřeli. Jelikož Ježíš tehdy ještě nevystoupil do nejvyšších nebes, nemohli tam vystoupit ani oni. Čekali v „Abrahamově lůně“, v „Ráji“, dokud nepřišel den Ježíšova nanebevstoupení.

Nyní byla zlomena pečeť, která bránila jejich plnému vystoupení na nebesa, a proto čekají, že vystoupí spolu s Ježíšem

k Božímu trůnu. Překvapivě je jim však řečeno, že musejí ještě nakrátko počkat. Nevystoupí, dokud nebude po poslední sklizni mučedníků, po poslední sklizni Starého stvoření. Poslední skupina svědků/mučedníků je zapečetěna a oddělena v kapitole 7 a zabita v kapitole 14. Následně jsou oni a všichni svatí Starého stvoření pomstěni při zničení Babylonu v kapitolách 17 a 18. Poté všichni v kapitole 20 vystoupí k trůnu, aby se připojili k Ježíši (srov. Žd 11:40).

Šestá pečeť je tím, co zadržuje poslední soud nad Starým stvořením. Bezprostředně po jejím zlomení se Staré stvoření začíná blížit ke svému konci: zemi trhají zemětřesení, hvězdy padají, měsíc ukazuje krev svatých před Božím nebeským okem a všichni lidé se utíkají skrýt před Beránkovým hněvem. Nicméně, hned jakmile tento soud začne, je pozastaven, prakticky jakoby na půl cesty na zem. Soud se tu vznáší nad lidmi, ale je jakoby zamrzlý v čase, dokud se nestane ještě něco jiného. Stejně, jako museli svatí Starého stvoření ještě chvilku počkat, musí počkat i poslední soud nad Starým stvořením. Tento soud bude pokračovat, až se dostaneme k miskám v kapitole 16. Mezitím je lidům Starého stvoření dána poslední šance činit pokání a být zachráněny.

Kapitola 7 pokračuje šestou pečetí, což vysvětluje, proč je soud zastaven. Čtyři z archandělů vycházejí, aby označili skupinu lidí pečetí na jejich čelech (Gen 3:19; Ex 28:36; Ez 9:4). Tento pečetí označený lid tvoří symbolických 144 000 obrácených Židů, symbolicky 12 000 z každého kmene s výjimkou odpadlého Dana (Sd 17–18). Tito věrní Židé budou ve Zjevení 14 zmasakrováni odpadlou Obřízkou.

Třetí vidění v rámci šesté pečeti ukazuje obrovský dav věřících z pohanů, kteří také budou zmasakrováni při velkém souzení, jež mělo přijít ke konci šedesátých let prvního století. Jedná se o křesťany zabíjené Šelmou, tedy Nerem a jeho řím-

skými zástupci a poddanými. Jsou vykresleni před Božím trůnem, protože právě tam půjdou, až zemřou (Zj 14:13).

Z Egypta kdysi v Exodu vyšel spočtený zástup Izraelců a velmi mnoho „smíšeného lidu“, který tvořili obrácení i neobrácení věřící z pohanů. To samé se právě teď děje v Exodu ze Starého do Nového stvoření. Zjevení se odehrává ve čtyřicetiletém období „putování v pustině“ mezi lety 30 a 70.

Poté, co je zlomena sedmá pečeť, na půl hodiny ustává zpěv v nebesích. Znovu začíná poté, co skončí toto historické období, po mučednickém utrpení svatých, v kapitole 15. Zpěv ustává, aby bylo slyšet polnice. Z liturgického hlediska tu přestává chvála, aby bylo slyšet kázání.

Sedmá pečeť držela zpět Ducha Svatého, který je nyní vylit jako oheň. Oheň vylitý ve Zjevení 8:5 *není* obrazem hněvu jako takového. Místo toho se jedná o odkaz na ohnivé jazyky, které přišly od Ducha ve Skutcích 2 (srovnejte Daniele 7:10 a Zjevení 4:5). Duch je vylit „Jiným Andělem“. Tento Anděl není jedním ze čtyřadvaceti; je jejich Velitelem, je Hospodinovým Andělem, je Synem Božím.

Nyní je tedy svitek otevřený a může začít jeho hlásání.

11

Varující polnice

(Zj 8:6–11:18)

Nyní vidíme, jak do popředí vystupuje dalších sedm ze čtyřiaadvaceti andělů. Každý hlásá jemu dané slovo, troubí na jemu danou polnici. Jedná se o varování, jelikož ve všech případech je zničena jen třetina věcí. Mnoho z těchto ran se velmi podobá varovným ranám, které Bůh seslal na Egypt předtím, než pobil jeho prvorozené a jeho armádu.

První polnice zaznívá proti zemi, proti Obrízce.

Druhá polnice zaznívá proti moři, proti pohanům.

Třetí polnice zaznívá proti pramenům vody, což je odkaz na Chrám (Gen 2:10–14; Ez 47). Hořkými vodami je jedovaté učení, které proudí ze zkorumpovaného Chrámu, v kontrastu vůči nádrži na očišťující vodu, kterou tam nechal dát Bůh. Zároveň se zde setkáváme s prvním ze sedmi jmen, kterými je ve Zjevení označen Satan: Pelyněk, což je jedovatá rostlina. Satan se usídluje v Chrámu, protože Obrízka odmítla Ježíše. Spolu s ním tam trůní Velekněz, Člověk hříchu z 2. listu Tesalonickým 2, Šelma ze země a Falešný prorok knihy Zjevení.

Čtvrtá polnice zaznívá proti slunci, měsíci a hvězdám. Všimněte si, že tato čtvrtá polnice je spojena se čtvrtým dnem stvoření, a v tomto světle můžeme spojit zbytek polnic s ostat-

ními dny. Nebeská tělesa symbolizují vládce a správce (Gen 1:4–18). Ježíš je nyní Král a všichni ostatní vládcí před Ním musí padnout.

O posledních třech polnicích je řečeno, že jsou bédami proti zemi, proti Obřízce. Dosud jsme v knize Skutků, kdy Římané stále ještě Církev před Obřízkou chránili.

Pátá polnice vypouští Satana a jeho rojící se démonickou armádu Obřízky z pekelné jámy. Ti, kdo ji tvoří, hlásají spásu skrze zákon a skutky, a tak mučí lidi (Obřízku) po pět měsíců, což je období mezi svátkem Letnic a Svátkem troubení. Jejich zlé učení však nemučí vyvolené, kteří vědí, že jsou ospravedlnění jedině skrze víru. Satan dostává dvě další jména: Abaddon a Apollyon.

Šestá polnice, tak jako šestá pečeť, zahrnuje tři vidění. Každé z nich je viděním Církve. Armáda 200 000 000 andělů jede na koních Církve, aby válčila proti nepříteli, a „zabíjela“ lidi tím, že je obrátí [od hříchu] a zabije jejich tělo ohněm Ducha, jenž tito andělé vydechují ze svých úst, která jsou jako ústa lva z Judy.

(Dovolte mi dodat, že tato dvě vidění nemají nic společného s římskými taženími proti Židům v šedesátých letech prvního století. To, co je zde vykresleno, je Duchovní⁷ boj Církve proti světu.)

Druhé vidění šesté polnice nám ukazuje i samotného Jana jako jednoho z bojovníků této armády. Jan je povolán kázat část Knihy, kázat malou knihu vzatou z knihy větší. Tuto malou knihu mu dává onen „Jiný Anděl“, Ježíš sám. Obsahem této malé knihy je sedm hromů, které Jan začíná sepišovat, ale je mu řečeno, ať to nedělá. Místo toho bude těchto sedm hromů zjeveno jako události „Velkého hlasu“ v pozdějších částech Zjevení.

7) Pozn. př.: Ve smyslu Ducha Svatého.

Třetí vidění šesté polnice se týká dvou svědků, kteří jsou symbolem 144 000 věrných, kteří hlásají Boží Slovo židovstvu. Jsou Duchem uschopněnými (olivovým olejem krmenými) svícny v temném světě, což je obraz vycházející ze Zachariáše 4. Jsou jako Eliáš a Mojžíš (Zj 11:5–6). Společně tvoří svědectví dvou svědků proti židovstvu, tak jako dva andělé, kteří navštívili Sodomu, či jako Mojžíš a Áron v Egyptě (Zj 11:8). Díky moci jejich svědectví je Šelma z Propasti (Zj 9:1–11) na nějakou dobu zahánána zpět do propasti, ale nakonec znovu vychází ven a tito svědkové jsou zabiti (Zj 17:8).

Jejich těla leží „na ulici onoho Velkého Města, které je duchovně nazýváno Sodoma a Egypt, kde také byl ukřižován jejich Pán“ (Zj 11:8). Poté, co jsme ve Zjevení 2:20 viděli Jezábel, se zde setkáváme s druhým odkazem na Babylon. Co je Babylon? Babylon je ono původní město s věží, které se snažilo být falešným náboženským centrem světa a dosáhnout do nebes (Gen 11). Toto město je nevěstka, falešná nevěsta a falešná dcera. Tyto skutečnosti nám říkají, že Babylon rozhodně *není* Řím ani žádná sekulární mocnost. Babylonem je falešná církev, což velmi dobře chápala většina předmoderních vykladačů Zjevení. V nejkonkrétnějším smyslu je Babylonem Jeruzalém; v širším smyslu je Babylonem Obřízka napříč celou římskou *oikúmené*, jsou jím chapadla Jeruzaléma. Stejně, jako byl Bábel městem s věží, i Jeruzalém je městem s věží (s Chrámem), která „sahá do nebes“.

Ničemníci, kteří tvoří Obřízku, jsou šťastní, že svědkové jsou mrtví, a tak si navzájem posílají dary, stejně jako to dělali zbožní Židé po smrti svých nepřátel v Ester 9:19. Pohané však přemítají o smrti svědků a mnozí se obracejí na víru (Zj 11:13).

Tato událost, tento masakr svědků, odpovídá masakru 144 000 věrných ve Zjevení 14. Jak uvidíme za chvíli, „dohra“

polnic v kapitolách 12–15 nám předkládá to samé historické období z jiného úhlu pohledu.

Když zní sedmá polnice, veškeré stvoření chválí Boha, že Ježíšovo království se zjevilo v historii a vytrvá navěky. Skončila poslední událost Starého stvoření. To jediné, co zbývá, je, aby přišly misky hněvu a všechnu tu špínu smyly.

12

Dějiny časů polnic

(Zj 11:19–15:4)

Sedmero polnic nám předkládá témata či charakteristiky období mezi Letnicemi a posledním soudem nad Starým stvořením. „Dohra“ polnic v kapitolách 12–15 líčí dějiny tohoto období v symbolické formě, a tak ukazuje duchovní reality a konflikty, které se odehrávají „za scénou“ ve Skutcích a v epištolách a v událostech, které následují po skončení knihy Skutků.

Začínáme inkarnací a nanebevstoupením Ježíše, Sémě ženy. Satan se snažil Ježíši zabránit v příchodu na svět: svedl Kaina, ať zavraždí Ábela, snažil se zkazit Izrael v Egyptě, pokoušel se zničit Davidovskou linii skrze Atalju, dohnal Heroda k tomu, že se pokusil zabít Ježíše jako malé dítě. Selhal, a tak Ježíš vystoupil do nebes, kde jako Archanděl Michael vyhnal Satana ven. (Setkáváme se zde s posledními čtyřmi Satanovými jmény: Drak, Had, Ďábel, Satan.) Satan byl svržen dolů na zem – či spíše do země – kde se zabydlel v Chrámu jako Pelyněk, ale jen nakrátko.

Hned poté se snažil pronásledovat Ženu, Nevěstu Kristovu. Tohle vše jsou události Skutků 3–7, které končí ukamenováním Štěpána. Žena utekla do pustiny, což vidíme ve Skutcích 8, kdy svatí prchají z Jeruzaléma. Po řadě let, kdy

Církev zakoušela mír a pokoj (Sk 9:31), Pelyněk vylil své jevodaté vody, falešné požidovšťující doktríny, aby se pokusil Ženu zkazit. Bůh však dal povstat Pavlovi, aby skrze něj porazil Satana a judaizující falešné učitele, a Satanovo lživé učení zatím spolkla země (Obřízka).

Satan zde použil dvě taktiky: pronásledování a kažení. Obě však selhaly. Nyní se tedy rozhoduje vrátit se k pronásledování, avšak tentokrát ho směřuje proti nežidovským věřícím, proti „zbytku jejího sémě“. Stojí na píscích moře, promlouvá k římskému pohanskému moři a dává povstat Šelmě z moře.

Tato Šelma má svůj původ v Danieli 7. Bůh dal povstat původním Šelmám z moře jako strážcům a ochráncům Jeho lidu, jako čtyřem pozemským cherubům-strážcům. Byly tu čtyři Šelmy, mezi nimi sedm hlav; v konečném důsledku tu byla jedna Šelma. Pokaždé, když se Šelma zkazila a obrátila se proti Božímu lidu, ji Bůh odstranil a dal povstat nové Šelmě. Důsledkem bylo, že Nebúkadnesar a jeho následovník byli Židům příznivě nakloněni, ale když se Belšasar vysmíval Bohu, Bůh dal povstat Kýrovi. Když Peršané přestali chránit Židy, Bůh přivedl Alexandra. A tak dále. Tyto Šelmy a jejich hlavy byly:

- Šelma 1 – Hlava 1 – Babylon
- Šelma 2 – Hlava 2 – Persie
- Šelma 3 – Hlava 3 – Řecký Alexandr [Veliký]
- Šelma 3 – Hlava 4 – Řecký Egypt (Král Jihu, Daniel 11)
- Šelma 3 – Hlava 5 – Řecká Sýrie (Král Severu, Daniel 11)
- Šelma 3 – Hlava 6 – Helenistický Řím
- Šelma 4 – Hlava 7 – Císařský Řím

Musíme pamatovat, že Řím byl v podstatě řeckým městským státem. Jazykem římské říše byla řečtina. Nový zákon je napsán řecky. Linie císařů narušila původní římský řád a nakonec ho ovládla. V knize Skutků jsme stále v helenistickém Římě, přičemž Řím tou dobou stále ještě Církev chrání. Když se však na trůn dostal Nero, začal Řím závažným způsobem měnit. Město v roce 64 shořelo a Nero z toho vinil křesťany. To byl konec starého Říma a plný příchod Říma nového, příchod sedmé hlavy, čtvrté šelmy. Právě tuto událost Satan způsobuje ve Zjevení 13; ona je tím smrtelným zraněním, z nějž se Řím zotavuje. Je zabitím šesté hlavy a příchodem hlavy sedmé.

Strážná Šelma se tedy naposledy kazí a útočí na věrné z pohanů (Zj 13:7), v rámci čehož ji Obřízka uctívá. A teď, kdybyste se zeptali kteréhokoliv Žida, jestli uctívá císaře, pravděpodobně by vás už jen za tu otázku zabil! Faktem však je, že když měli Židé příležitost tuto otázku zodpovědět, řekli: „Nemáme žádného krále kromě císaře“ [J 19:15]. Ve svém nejhlubším srdci odmítli Ježíše a uctívali moc, což znamená, že uctívali císaře. Chtěli politické království, ne království eticky-duchovní; chtěli Židovskou říši, která by nahradila říši Říma. (Až budete číst Zjevení 13, vzpomeňte si, že „svět“ či „země“ tu znamenají [izraelskou] zemi, znamenají Obřízku.) Zjevení se zabývá duchovními realitami za scénou dějin – a touto realitou bylo, že Obřízka uctívala císaře, i když ho zároveň nenáviděla.

Pak tu máme druhou Šelmu, Šelmu ze země. Tohle je velmi zjevně židovská Šelma (ze země [Izraele]), která je také nazývána Falešný prorok (a Muž bezzákonosti z 2. Tesaloničským 2). Má dva rohy a kopíruje Šelmu z moře. Tyto dva rohy jsou Herodové a velekněží. Faktem totiž je, že Herodové byli semitskými (edómskými) služebníky Říma v Palestině a že ustanovovali velekněží.

Nuže, ve Zjevení 13:14 vidíme, že Falešný prorok/Šelma ze země svolává oheň z nebes na zem. Toto znamení do nějaké míry odkazuje zpět na Elijáše na hoře Karmel a je jeho padělkem, ale v kontextu se především jedná o falešné Letnice, o padělek Zjevení 8:5. A co je velmi důležité, jedná se zároveň o padělek ohně, který Bůh seslal na oltář po dokončení Stánku a Chrámu (Lev 9:24; 2. Le 7:1). Letniční oheň Skutků 2 byl znamením, že Ježíš ustanovil svůj nový Chrám, Církev.

O které události tedy hovoří Zjevení 13:14? Jsem přesvědčený, že o dokončení Herodova Chrámu, onoho zlého a padělaného Chrámu, v němž nepřebývala Boží zjevená sláva – místo toho v něm přebýval Pelyněk. Chrám byl dokončen v roce 64, tedy v tom samém roce, kdy Řím shořel a kdy se začal budovat Řím nový. Ničemná Obřízka brala dokončení Chrámu jako znamení, že Bůh je na její straně. Povzbudilo ji to vzbouřit se proti Římu, což vedlo k jejímu zničení. Zároveň ji to však povzbudilo pronásledovat křesťany tak jak nikdy předtím. Obřízka si teď byla konečně absolutně jistá, že křesťané jsou zvrácení odpadlíci, kteří by měli být popraveni podle zákona, tak jak Bůh ustanovil v Deuteronomiu 13. Důsledkem dokončení Chrámu byly falešné Letnice náboženského nadšení a následného pronásledování a mučednického zabíjení věřících, oněch dvou svědků, oněch 144 000 věrných.

Falešný prorok staví Obraz Šelmy z moře a nařizuje, aby ti, kdo neuctívají Obraz Šelmy, byli zabiti. Uctívání Obrazu Šelmy je označeno za nakupování a prodávání a je pro něj nutné znamení Šelmy na ruce nebo na čele. Obrazem Šelmy je dokončený Chrám. Stejně, jako byl pravý Chrám vnějším symbolem Království Boha, který v něm přebýval, falešný Chrám byl vnějším obrazem království Pelyňku, který v něm přebýval.

Měli bychom si povšimnout, že toto falešné uctívání je nazvané uctíváním obrazu. Pravé uctívání je ve Zjevení spo-

jené s Knihou a s Malou knihou a s věrností „vůči Slovu Božímu a svědectví Ježíše“ [Zj 12:17]. Oproti tomu falešné uctívání je uctívání se zobrazeními. Historie křesťanské Církve nám ukazuje, že pokušení upadnout do služby vyobrazením, která porušuje druhé přikázání, je problémem, s nímž jsme se nevypořádali dodnes.

A nakonec: číslo Šelmy. Dozvídáme se, že je jím číslo člověka, lidské číslo. Jako vždycky, „člověk“ zde znamená „Žid“. Je to židovské číslo. A je to číslo, jehož kořeny sahají do 1. knihy Královské 10:14, kde začíná část, která se věnuje Šalomounovu pádu do hříchu. Zákon v Deuteronomiu 17 zakazoval králi množit pro sebe zlato, ženy a koně, ale zde vidíme, že Šalomoun porušil všechny tři tyto zákazy. Ve Zjevení jsou náboženští vládci „země“ nazváni králi, jsou „králové země“. Odpadlictví velekněze a náboženských vedoucích Izraele je tedy spojeno se Šalomounovým hříchem. Stejně, jako Šalomoun ztratil své království, když se po jeho smrti vzbouřily severní kmeny, Šelma ze země natrvalo ztratí své království, až bude zničen Jeruzalém.

Je nutné uvědomit si, že číslo 666 *nemá* nic společného s císařem Nerem.⁸ Je to židovské číslo a označuje náboženské předáky židovstva, falešné Šalomouny. Šelma z moře je padělkem Boha Otce; Falešný prorok je padělkem Boha Syna.

8) Pozn. př.: Důvody, proč jsou mnozí přesvědčeni, že číslo 666 označuje i Nera, dobře shrnuje David Chilton (hned poté, co vysvětluje níže zmiňovaný význam židovského odpadlictví: „V řečtině i v hebrejštině je každé písmeno abecedy zároveň i číslicí. Proto se „číslo“ něčího jména dalo spočítat prostě sečtením numerické hodnoty jeho písmen. Jan zjevně očekával, že jeho soudobí čtenáři jsou schopni tuto metodu použít ... Zároveň jim však říká, že ... si to žádá někoho, „kdo má důvtip“ či „rozum“. ... Neočekávaným prvkem tohoto výpočtu bylo, že musel být spočítán v hebrejštině... Numerické hodnoty hebrejských písmen ve spojení Neron Kesar (Nero císař) jsou 666.“ (Chilton, *Uzdravený ráj*, k. 20). Za pozornost stojí, že některé papýry uvádějí číslo šelmy jako 616, což odpovídá latinské formě Nerova jména, a tak je dost možné, že pisár opisující knihu „přeložil“ číslo tak, aby mu jeho čtenáři rozuměli.

A stejně, jako Syn je Slovem a Číslem Otce, i (židovská) Šelma ze země je jménem a číslem Šelmy z moře. Šelma z moře je pohanská; její číslo je židovské.

A nakonec, měli bychom si uvědomit, že tři ústřední nepřátelé napříč Bibli jsou: odpadlík (Genesis 3), vraždychtivý bratr (Genesis 4) a svůdná cizí žena (Genesis 6). Ti nabývají svou podobu ve formě židovských odpadlých náboženských vůdců, edómských vrahů (potomků bratra Ezaua) a pohanů. Ježíše postavil před soud židovský sanhedrin, Edómeček (Idumejec) Herodes a římský Pilát. Pavel byl souzen těmi samými třemi skupinami lidí. Tuto skutečnost zmiňuji i proto, že se obvykle přehlíží, že Herodové jsou součástí biblických proroctví. Zde je Šelma z moře nepřítelem z řad pohanů; Šelma ze země je především herodiánským nepřítelem spolu s veleknězem jako spojencem; a Obrazem Šelmy je židovský nepřítel.

V kapitole 14 máme obraz velkého masakru nařízeného Šelmou ze země. Ve Zjevení 14:1 je 144 000 věrných s Ježíšem na zemi na hoře Sion; ve Zjevení 15:2 jsou však tito lidé v nebi. Mezitím se zjevně stali mučedníky. Toto společenství je označeno za sklizeň prvotin Nového stvoření (Zj 14:4), přičemž zároveň dokonává sklizeň Starého stvoření.

V této kapitole se objevuje šest andělů. Čtyři z nich jsou z řad čtyřiařiceti archandělů, zatímco dva jsou Hospodinův Anděl, onen „Jiný Anděl“:

1. Ježíš jako Anděl, 14:6
2. Archanděl, 14:8
3. Archanděl, 14:9
4. Ježíš jako člověk, 14:14
5. Archanděl, 14:15
6. Archanděl, 14:17
7. Ježíš jako anděl, 14:18 (8:1–5)

Ježíš nejprve káže evangelium, dobrou zprávu, Židům a pohanům. Tou dobrou zprávou je, že přišla hodina soudu. Tato hodina započne velkým soužením, zmasakrováním svatých. Bude pokračovat zničením Babylonu a skončí zničením Šelmy a Falešného proroka.

(Všimněte si: Velké soužení *není* utrpením Židů při navštívení a zničení Jeruzaléma, ale utrpením a mučednictvím svatých ze strany Obřízky a pohanů.)

Po Ježíšovi přichází archanděl, který hlásá, že Babylon padl, a tak zdůrazňuje soud, který právě vyhlásil Ježíš.

Poté další archanděl hlásá, že ti, kdo odpadli od Církve a dopustili se kompromisu se zlým Chrámem, budou uvrženi do pekla. Všimněte si, že o pekla je řečeno, že je přímo před Božím trůnem. Hříšníci nenávidí Boha víc než cokoliv jiného, a největším trestem pro hříšníky proto je být nuceni navěky snášet Jeho přítomnost. Verš 12 nám říká, že toto strašlivé varování má pomoci svatým vytrvat v soužení. Jejich utrpení způsobí, že budou v pokušení přidat se k Obřízce, ale toto strašlivé varování jim pomůže vytrvat.

Ve verši 13 je nám řečeno, že ti, kdo od teď umírají v Pánu, budou požehnáni. To znamená, že už nebudou muset jít do Abrahamova lůna a čekat, až se otevrou nebesa. Toto poslední mučednictví povede k otevření nebeských bran a všichni svatí vstoupí dovnitř, jak vidíme ve Zjevení 15:2.

V samém středu sedmi osob zmiňovaných v kapitole 14 se objevuje Syn člověka, který stojí připravený sklídit velkou úrodu obilí. Vychází archanděl a pobízí Ho, aby to udělal. Syn člověka bere svůj srp, máchá jím nad zemí a sklizeň je požata.

Poté se objevuje další archanděl se srpem, aby sklídl hrozny. Ježíš, onen Jiný Anděl ze Zjevení 8:1–5, na něj volá, ať hrozny sklídí, a on je sklízí.

A teď, chléb a víno jsou symboly Kristova těla a Jeho krve, a to nejen Ježíše jako jednotlivce, ale také celého Jeho těla, Církve. Ježíš a Jeho Církev jsou v teologii označováni spojením *Totus Christus*, „Celý Kristus“. Sklizeň obilí a hroznů je sklizní této svátostné armády, je posledním masakrem mučedníků.

Důvodem, proč jsou někteří v pokušení říct, že sklizeň hroznů je sklizní ničemných, je, že hrozny jsou vhozeny do velkého vinného lisu Božího hněvu. Toto tvrzení neznámá, že tyto hrozny jsou drceny a lisovány Božím hněvem. Znamená, že víno vyrobené z těchto hroznů nese Boží hněv. Tento fakt je dost zjevný z toho, co následuje: krev hroznů zcela pokrývá a plní celou zemi. V Bibli vidíme, že krev volá po pomstě. Krev pokrývající zemi volá po Boží odplatě. Krev volá po Božím hněvu – a Boží hněv okamžitě následuje ve vylití misek. Tato krev je krví svatých, která je pomstěna Božím hněvem (Gen 4:10; Ex 1:22 + 7:20 + 12:23; Num 35:9–34; Dt 21:1–9).

Tyto hrozny jsou rozšlapávány venku za městem, což je další důkaz, že jsou jimi svatí, kteří se přidávají k Ježíši mimo město v Jeho smrti. Srovnejte tuto pasáž s Židům 13:11–14.

Tento závěrečný masakr je tím, co zapečetuje zkázu Babylonu.

Nuže, už ve Zjevení 6:6 jsme viděli hladomor, kde byl nedostatek chleba, ale víno a olej byly ochráněny, a který tedy značil vyhladovění Starého stvoření a ochranu Nového stvoření. Je tedy možné, že sklizeň obilí představuje soud proti ničemné Obřízce, zatímco sklizeň hroznů představuje mučednictví svatých. Nicméně, to, že „ničemné obilí“ by bylo sklizeno před „spravedlivými hrozny“, by převracelo historické pořadí těchto událostí ve Zjevení: nejprve soužení sva-

tých, poté soud nad Nevěstkou a Šelmami. Proto jsem přesvědčený, že obilí i hrozny představují Církev.

Ve Zjevení 15:1 se zjevuje třetí velké znamení (Zj 12:1, 3): sedm dalších archandělů se sedmi posledními ranami. Tyto rány přicházejí v odpovědi na zmasakrování svatých. Svatí v nebesích se mezitím přesunuli z Abrahamova lůna do nejvyšších nebes a stojí na moři ledu/skla před dveřmi nebeské svatyně a chválí Boha. (Jedná se o moře vyzdvižené nad klenbová nebesa v Genesis 1:6–8; srov. Ex 24:10; Ez 1:22; Zj 4:6.) Svatí však ještě nevstoupili do svatyně.

13

Misky posledního soudu

(Zj 15:5–16:21)

Část s miskami začíná ve Zjevení 15:5. Znovu vidíme vycházet sedm archandělů. Čtyři cherubové jim v miskách dávají plnost Božího hněvu. Poté Boží sláva plní nebeský palác a nikdo do něj nedokáže vstoupit. V tuto chvíli všech čtyřiaadvacet archandělů už odešlo a jejich trůny jsou prázdné; nicméně, svatí, kteří mají tyto trůny převzít, ještě nevstoupili. (Poslední archanděl jedná ve Zj 18:21, ale musel ze svého trůnu odejít už předtím, dost možná spolu se sedmi anděly s miskami.)

Tak jako v případě polnic, první čtyři misky jsou proti Obřízce, pohanům, Chrámu a Vládcům. Důraz je na Obřízku, jelikož misky jsou vylity do země (Zj 16:1), ale soud nad Babylonem je zároveň i soudem nad celým Starým stvořením, poněvadž jeho pramenem a centrem byl Bábel.

Tak jako v případě polnic, sedm misek nám předkládá sedm charakteristik tohoto posledního soudu, zatímco „dohra“ (k. 17–22; 17:1; 21:9) je historickým narativem skutečných událostí v jejich symbolické formě.

První miska je proti „lidem“, tedy proti odpadlým Židům a požídatelům, kteří místo toho, aby se poddali Králi Ježíši, uctívali císařský princip moci a politiky.

Druhá miska je proti moři a zcela zabíjí celé moře a vše, co je v něm. Svět pohanských národů přestává existovat. Pohané národy [z biblického hlediska] existují pouze v kontrastu vůči vyvolenému kněžskému národu (Hebrejů-Izraelitů-Židů). Nyní je novým vyvoleným lidem, novým kněžským národem, Církev [z Židů i z pohanů]. Se zničením [národního celku] starého vyvoleného lidu v roce 70 už označení všech ostatních národů jako „pohanů“ nemá žádný smysl. Ačkoliv lidé, kteří byli etnicky a kulturně židovští či řečtí či římské, existovali i po roce 70, tyto lidé a jejich národy už neměli žádná jedinečná povolání, jaká měli ve Starém stvoření. Římská říše už nebyla speciální Strážnou Šelmou a Židé už nebyli speciálním kněžským národem. To jediné, co zbývá po roce 70, jsou věřící a nevěřící.

Třetí miska je proti Chrámu a jeho jedovatým vodám. Pro případ, že jsme tento fakt přehlédli, Zjevení 16:6 opakuje, že tyto soudy přicházejí jako Boží pomsta za Jeho svaté, jako trest za každého mučedníka od Ábela po 144 000 věrných (Mt 23:35). Svátí od oltáře, kteří se dříve ptali „Jak dlouho?“ (Zj 6:10), nyní říkají „Amen!“ (Zj 16:7).

Čtvrtá miska se týká vládců a správců. Slunce není zhašeno, ale naopak je zvětšeno a působí utrpení a útlak. Despotické, tíživé vlády jsou Božím trestem, přičemž zde máme odkaz na stále tyranštější římskou nadvládu nad Židy. Židé („lidé“) však nečinili pokání.

Pátá miska přesouvá naši pozornost od Obřízky k Šelmě. Jsem přesvědčený, že zde máme odkaz na chaos v Římě v posledních letech Nerovy vlády a v rozbořeném „roce čtyř císařů“ (L. P. 68–69). Všimněte si, že ti, kdo se zde rouhají a odmítají činit pokání, nejsou „lidé“, ale „oni“, pohané.

Šestá miska vyvolává Bitvu na Har-Magedonu. „Har“ v hebrejštině znamená „Hora“; „Maged“ znamená „Sváteční

shromáždění“. Bitva na Hoře svátečního shromáždění je bitvou na hoře Sinaj, na hoře Sion, v Církvi. Tato bitva jako taková je vykreslena ve Zjevení 19, kde se při Sváteční svatební večeři Beránka bojuje bitva, v níž je zničena Šelma.⁹ Máme si vzpomenout na bitvu proti Amalékovi na úpatí hory Sinaj (Ex 17).

Setkávají se zde dvě armády. První je Armáda Králů od Úsvitu. Tato armáda je armádou svatých, jejímž hlavním Veli- telem je Anděl Úsvitu, Ježíš Kristus (Zj 7:2). Eufrat vysychá, aby svatí mohli vstoupit do svaté země.

Druhá armáda je Armádou Tří žab. Tyto tři žáby jsou lživými padělkami Ducha Svatého; přicházejí od falešného Boha (Draka), Otce (Šelmy z moře) a Syna (Falešného proroka). Shromažďují přední muže římské *oikúmené*, aby bojovali proti Církvi. Kapitola 17 nám zde dává více informací. Duchovně řečeno, Satan shromáždil ničemné Římány spolu s ničemnou Obřízkou, aby bojovali proti Království, ale Římané se rozhodli místo toho zničit Jeruzalém (Zj 17:3, 7, 14, 16). Poté, při Bitvě na Hoře svátečního shromáždění, Ježíš a Jeho lid zničili Šelmu (Zj 19:19).

Následně je vylita sedmá miska, a tak mohou pokračovat události ze Zjevení 6:12–17. Soud, který byl o 40 let dříve odročen, je nyní dokončen. Babylon i celý svět pohanů padají a to jediné, co zůstává, je Boží Město. Znovu si připomeňme, že Zjevení nám říká o pravdivých duchovních realitách, které leží za tím, jak se navenek jeví historie. Lidská města stále zůstávají na zemi a spolu s nimi i ničemné a zvrácené vlády. Římská říše v roce 70 nepřestala existovat. Ale lidské říše jako duchovní mocnosti poháněné plnou mocí Satana v síle, kterou měl ve Starém stvoření, všechny padly a přestaly existovat.

9) Pozn. pī.: Ve Zj 19:9 a 19:17, tedy ve verších, které „rámují“ tažení Krista a Jeho armády, se objevuje slovo *δειπνον*, které značí konkrétně večeři (srov. 1. Kor 11:20, 21), a hovoří tedy o „Beránkově svatební večeři“ a o „Boží velké večeři“.

14

Soud nad Babylonem

(Zj 17–18)

Ačkoliv Babylon je především Jeruzalém, jako symbol v sobě nese víc než jen město jako takové. Jakožto centrum a srdce kněžského lidu Starého stvoření, Babylon-Jeruzalém zahrnuje celou svatou zemi a Obřízku, ať už se nachází kdekoliv. Nevěstka Babylon sedí na mnohých vodách, posazená na vodním moři národů (Zj 17:1, 15). Zároveň sedí na Šelmě, která je symbolem Bohem ustanoveného, ale Satanem zkaženého a zvráceného strážce. Tyto dva symboly jsou společně padělkem Božího trůnu, protože právě tak, jak se Šelma a Falešný Prorok snaží být Bohem, i Babylon se snaží být Bohem. (Faktem je, že právě to je důvodem, proč se tyto dvě síly nakonec obrací proti sobě.) Bůh trůní nad potopou nad vodami (Gen 1:2; Ž 29:2, 10). Bůh trůní nad nebeskými strážci, nad cheruby (nad Archou smlouvy a srov. Ez 1).

Nevěstka je zároveň i v pustině. Když jsme naposledy viděli zbožnou ženu Církve, byla v divočině (Zj 12:14), kde na ni útočily zlé doktríny judaizujících falešných učitelů. Fakt, že Prostitutka je vykreslena v pustině, nám říká, že ji tvoří nejen nevěřící Židé, ale i požidovšťovatelé, tedy falešná Církev. Je jí Obřízka jako celek. Nevěstka je obrazem Izraelců, kteří poté, co odešli z Egypta, zemřeli v pustině. Byli zachráněni, ale poté

tuto záchranu odmítli. Věrní však vstoupili do Zaslíbené země, tak jako Nevěsta ve Zjevení.

Na čele Velekněze bylo na zlaté květině napsáno „Svatý Hospodinu“ [Ex 28:36]. Nevěstka jakožto falešný, padělaný velekněz má na svém čele napsáno „Babylon Veliká,¹⁰ Matka nevěstek a ohavností země“ – je Hospodinovou odpadlou Nevěstou, která si nárokuje božství a není božská, ale ohavná a zvrácená.

Nevěstka je opilá krví svatých. Už dříve jsme viděli, jak se krev svatých šíří po celé zemi a svolává Boží odplatu. Nyní vidíme, že odpadlíci mají tuto krev sami v sobě jako jakousi anti-svátost, a tak tato krev svolává soud, který sestoupí do jejich nitra (Num 5:11–31).

Šelma, na které žena sedí, je kombinací rudého Draka (Satana) a Šelmy z moře (Říma, který ji podporoval svými zástupci, Herody). Silnější mocností je tu samozřejmě Drak, Šelma z propasti (Zj 9:1, 2, 11). Tato Šelma z propasti „byla“, když Satan vedl Obřízku proti Církvi ve Zjevení 9:1–11 a 12:15. Pak „nebyla“, když ji porazil Pavel spolu s apoštoly. Brzy se má vrátit z propasti, aby vedla svůj poslední útok proti apoštolské církvi, který vidíme ve Zjevení 11:7 a 13:15–17. Nakonec půjde do záhuby. Nejprve však budou zničeni Drakovi poslové, jeho Šelma z moře a Falešný prorok (Zj 19:20), a pak bude zničen i sám Satan (Zj 20:10).

Tohle tvrzení nám datuje knihu Zjevení. Zjevení bylo napsáno před útokem, který v roce 64 vedl Nero v Římě a který v té samé době podnikla Obřízka, když byl v Palestině dokončen Chrám. Zároveň bylo napsáno poté, co Pavel definitivně porazil požídatelství, což je událost, kterou můžeme datovat ke konci knihy Skutků, někdy kolem roku 60–62. (Ví-

10) Pozn. př.: Přídavné jméno se v původní řečtině objevuje v ženském rodu, což odpovídá skutečnosti, že Babylon je Nevěstka a Matka.

těžství Ducha nad judaizujícími falešnými učiteli bylo definitivní, ale ne absolutní, jelikož v sedmi církvích ve Zjevení 2–3 stále jsou „falešní apoštolové“, „balaámovci“ [pojídači lidí] a „nikolaité“ [dobyvatelé lidí]).

S dalšími symboly se setkáváme ve Zjevení 17:9. Sedm hlav je také sedm hor, jsou Šelmami-královstvími, na kterých žena sedí. (*Nějedná se o sedm malých kopců Říma ani o domnělých sedm kopců Jeruzaléma.*) Hory/hlavy existují v konkrétní souslednosti jako králové, jako zosobnění a hlavy jejich říší. Pět už padlo (Babylon, Persie, Alexandr, řecký Egypt a řecká Sýrie). Jedna právě existuje (helenistický Řím, který stále chrání Církev). Jedna má přijít (démonský císařský Řím, v roce 64).

Sedmá hlava je také osmou hlavou. Vysvětlení najdeme v Danieli 7. Malý Roh [Dan 7:8] je hlavou na sedmé hlavě. Tento roh vyrává tři z deseti rohů, které, jak uvidíme, představují deset římských císařů. Tímto rohem jsou Herodové, kteří byli tváří Říma v Palestině a měli po nějakou dobu plnou moc tří římských císařů. Tři římscí císaři dali svou plnou moc třem Herodům:

- Augustus dal svou moc Herodovi Velikému, který se pokusil zabít Ježíše.
- Tiberius dal svou moc Herodu Antipovi, který zabil Jana [Křtitele] a Ježíše.
- Claudius dal svou moc Herodu Agrippovi I, který zabil Jakuba.

Deset rohů je deset králů. Všichni jsou na sedmé hlavě, jelikož císařský Řím byl na vzestupu už po celé století předtím, než v roce 64 zvítězil nad Římem helénistickým. V každém případě byla nová Šelma-hlava na vzestupu předtím, než si podmanila a nahradila starší Šelmu-hlavu. Výše zmiňovanými králi, tedy císaři, byli:

- Julius Caesar
- Augustus Caesar
- Tiberius Caesar
- Gaius (Caligula) Caesar
- Claudius Caesar
- Nero Caesar – konec juliovsko-claudiovské linie

- Galba – chaotický „Rok čtyř císařů“
- Otho – chaotický „Rok čtyř císařů“
- Vitellius – chaotický „Rok čtyř císařů“

- Vespasianus – čtvrtý ze čtyř císařů, odměněný za potrestání Jeruzaléma

Vespasián se posadil na trůn v roce 69 a konec Šelmy z moře přišel v roce 70. Už tu nebyl žádný Jeruzalém, který by Šelma mohla chránit, a proto Řím přestal být Strážnou šelmou.

(Pro více podrobností o kontextu Daniele, viz můj komentář *The Handwriting on the Wall: A Commentary on the Book of Daniel*, který vydává služba *American Vision*, Powder Springs, Georgia.)

Těchto deset rohů se společně jako jediná císařská, šelmovská mocnost obrací proti Nevěstce. Římané dříve podporovali Židy tím, že jim ve své říši dali jedinečné výsady. Faktem je, že právě to je důvodem, proč zpočátku chránili Církev, jelikož ji považovali za židovskou sektu. Když se Židé jako národ v roce 64 po falešných Letnicích vzbouřili, Řím se obrátil proti nim.

V kapitole 18 je nám předložen obraz radování a truchlení nad zničením Jeruzaléma-Babylonu. Božímu lidu je řečeno, ať z Jeruzaléma-Babylonu vyjde (srov. Mt 24:15nn). Poté jsou předpovězeny tři nářky.

Prvním je nářek králů země, tedy náboženských vůdců.

Druhým je nářek obchodníků země, tedy řadových [nekřesťanských] věřících. Zboží, které je zde vyjmenované, odpovídá předmětům, které se sbíraly pro vybudování Stánku a Chrámu (Ex 25:4–7; 1. Le 28–29). Nakupování a prodávání spojené s těmito náklady nás odkazuje zpět do Zjevení 13:17 a souvisí s „transakcemi“ uctívání.

Třetím nářkem je nářek pohanských „námořníků“, kteří dříve podporovali Židy. Jedná se o proselyty, kteří se dali na judaismus, ale odmítli Boží Království. Jsou uvedeni ve formě čtyřčteného seznamu (Zj 18:17b), tak jako seznam „kmenů, jazyků, národů a lidí“ na jiných místech.

Nakonec jsou povoláni svatí, ať se radují z proroctví o zničení Babylonu.

Ve verši 21 poslední ze čtyřadvaceti archandělů dramaticky vrhá kámen do vody, a tak značí, mimo jiné, rozptýlení Židů mezi pohanské národy. Shrnující verš 24 nám znovu vysvětluje, že toto vše se stalo, protože Manžel pomstil svou (za)vražděnou Nevěstu.

15

Bitva na Har-Magedonu

(Zj 19)

V kapitole 19 vidíme radování svatých, kteří jsou nyní v nebesích s Otcem. Je čas, aby doopravdy začal Velký Svátek celé historie. Velký Svátek samozřejmě začal už o Letnicích, ale ve své plnosti přichází teď, když byl Izmael vyhnán z Abrahamova domu. Ruku v ruce s Beránkovou svatební večeří se odehrává Bitva na Hoře (*Har*) Svátečního shromáždění (*Maged*). Církev se vrhá vpřed do historie novým způsobem a následuje Ježíše, který byl nyní obhájen, v podmaňování všech národů. Poražení [odpadlého] židovstva bylo pouze prvním a definitivním skutkem Velkého poslání [Mt 28:18–20] („předně pro Žida“).¹¹ Nyní mají být všechny národy podmaněny a dobyty evangeliem, počínaje od Šelmy z moře a Falešného proroka. Národy jsou zabíjeny mečem z Ježíšových úst, kterým je kázání Království.

Zbývající králové země, kteří přežili zničení Babylonu, a spolu s nimi Šelma z moře a Falešný prorok (Herodové a velekněží), jsou zničeni a odstraněni z historie.

11) Pozn. př.: Odkaz na Ř 1:16 a celou řadu dalších míst, která hovoří o tom, že evangelijní dílo Božího Syna ve světě přišlo na prvním místě k Židům.

16

Milénium

(Zj 20)

Po těchto událostech v roce 70 začíná Milénium. Studium biblické chronologie nám ukáže, že od doby vybudování Šalomounova chrámu do roku 70 uběhlo tisíc let. Tato doba byla prvním milénium, které bylo stínem většího Milénia. Doslovné je předobrazem obrazného, a tak symbol Milénia [ve Zj 20] vychází z tisíce let prvního království. (Uvědomte si, že Šalomounovo odpadlictví spojené s číslem 666¹² je předobrazem odpadlictví spojeného s číslem 666, které končí první tisícileté království.)

(Prvních tisíc let vypadá následovně:

- 403 let od vybudování chrámu do vyhnanství
- 70 let babylonského vyhnanství
- 490 let od Kýra po 3,5 roku po Kristově ukřižování
- 37 let do roku 70

V rámci tohoto výpočtu беру sedmdesát týdnů Daniele 9 doslovně.)

Na začátku Milénia je Satan uvržen zpátky do Propasti. To neznamena, že Satan už nedokáže dělat vůbec nic, ale že už nedokáže klamat národy a bránit Království v tom, aby

12) Pozn. př.: Viz kap. 12.

k nim přišlo. Už není schopen dělat to co ve Zjevení 13:1. Je spoután, takže už nemůže svádět všechny národy plně a zároveň.

Mezitím se svatí, kteří vystoupili do nebes, přesouvají do Božího Paláce-Chrámu a sedí na trůnech, které opustili archandělé, aby na nich vládli s Kristem (Zj 20:4a). Tato nebeská vláda není jen na jedno „milénium“, je navěky.

Zároveň (Zj 20:4b–6) je tu vzkříšení, které prožívá Církev na zemi. V určitém smyslu je naše osobní spasení prvním vzkříšením [srov. J 5:24–29], v rámci nějž se přesouváme ze smrti do života. Zároveň je prvním vzkříšením i křest [srov. Ř 6:3–11]. Ve Zjevení 20 je však prvním vzkříšením obnova celého těla Nevěsty po roce 70. (Srovnejte pasáž s Ezechielem 37, kde je obraz tělesného vzkříšení symbolem celonárodní obnovy.)

Zbytek mrtvých nepovstává až do Posledního dne. Vzhledem ke Zjevení 14:13 věřím, že když křesťané zemrou, jdou vládnout s Kristem v nebesích a připojují se ke svatým na trůnech. „Zbytek mrtvých“ je tedy označením pro ničemné, kteří v Poslední den dostanou zpět svá těla, a to jen proto, aby v nich byli uvrženi do ohnivého jezera před Božím trůnem.

Zjevení 20:7 nám říká, že Milénium, které začalo 40 let po Ježíšově nanebevstoupení, nebude trvat celou dobu až do Jeho druhého příchodu. Je tu krátké časové období po Miléniu, kdy bude Satan znovu propuštěn z Propasti. Znovu svede národy, Góga a Magóga (vládce a lid; Ezechiel 38–39), aby zaútočili na Církev. Tento poslední útok bude překažen ohněm z nebes a Posledním soudem.

Jak už jsme viděli, když Bůh naplňuje svůj Chrám, nikdo v něm nemůže zůstat. Při Posledním soudu přijde Bůh a naplní celá nebesa a celou zemi, a ony proto „utečou“. Všichni

lidé budou souzeni a odměněni podle svých věrných nebo nevěrných skutků.

Poslední poznámka. Až bude Satan propuštěn, bude to proto, aby svedl *všechny* národy čtyř rohů země (Zj 20:8). Nicméně, když se Bůh domnívá, že je takový soud třeba, velmi zjevně napříč historií v některých dobách propouští Satana, aby svedl konkrétní národy. Předními příklady národů, které dříve byly křesťanské, ale pak byly poddány Satanovu klamu, jsou nacistické Německo a sovětské Rusko. Satan však nebude propuštěn, aby svedl všechny národy, až do samého konce.

17

Nový Jeruzalém

(Zj 21:1–22:5)

Poslední vidění v kapitolách 21–22 je viděním Nových nebes a Nové země a Nového Jeruzaléma. Jelikož přichází po vidění Milénia, naší tendencí je brát ho jako obraz situace po Posledním soudu. Já sám se domnívám, že právě to je pointou Zjevení 21:1–8; díváme se zde na obraz věčného království, které následuje po tomto posledním soudním zasedání. Nový Jeruzalém je však zároveň mileniální realitou, jelikož brány města jsou otevřené, vstupují do nich konvertité a Duch a Nevěsta evangelizují (Zj 21:24; 22:17).

To, co učinilo nebesa a zemi novými, není věcí fyzickou, ale věcí vlády. Nová nebesa a nová země přišly při Ježíšově nanebevstoupení, jelikož tehdy byl Člověk konečně v nebesích na Trůně s Bohem, a o Letnicích, jelikož tehdy byl Duch konečně vypuštěn na zem ve své plné moci. A navíc byl Satan svržen z nebes na zemi.

Tohle však byla jen první fáze. Plnost nových nebes přišla, když se svatí připojili ke Kristu a usedli na trůnech v nebesích; plnost nové země přišla, když byl ze země vyhnán Satan.

Zjevování a projevování těchto nových nebes a nové země je však postupné, jelikož nakonec bude odstraněno nebeské moře. Toto moře bylo založeno v druhý den stvoření jako do-

časná hranice mezi nebesy a zemí. Po posledním soudu však bude odstraněno (Zj 21:1) a jeho místo zaujme Nový Jeruzalém.

Už jsme viděli, že Nevěsta začala být formována v době Bitvy na Hoře svátečního shromáždění (Zj 19:7–9). Tehdy jí bylo dáno bílé, svaté roucho. Nyní čteme, že Nový Jeruzalém je připraven jako Nevěsta ozdobená pro svého Manžela (Zj 21:2); přes své bílé, svaté roucho dostává slavné, barevné roucho.¹³

Co to znamená? Nebyla snad Církev plně zformována o Letnicích? Ne. Církev byla *prvotně* zformována ve své plnosti Nového stvoření o Letnicích, avšak během následujících čtyřiceti let bylo třeba, aby byla formována dál. Právě to bylo povinností apoštolů a proroků církve [srov. Ef 2:20–22]. Za prvé, museli dokončit Bibli. Za druhé, museli z Židů a bohobojných pohanů zformovat jediné nové tělo v Kristu, což je proces, který trval nějakou dobu a nesl s sebou nemálo obtíží, jak nám ukazují Pavlovy epištoly. Poté, co byl tento proces dokončen, dostaly Prvotiny Církve tu výsadu připojit se ke svému Pánu v mučednictví za hradbami Jeruzaléma (Zj 14:20). Pak a jediné pak byla Nevěsta plně připravena a zformována. Období „předně pro Žida“ skončilo. Ukřížovaný a vzkříšený Ježíš nyní nechal zemřít svou Nevěstu mučednickou smrtí a znovu ji vzkřísil.

Teď je tedy Nevěsta připravená a začíná Svatební hostina. Tato hostina pokračuje až do konce historie a Nevěsta a Ženich jsou spojeni v plném prožívání manželské blaženosti (která, samozřejmě, přichází po hostině).

13) Pozn. př.: Autor odkazuje na to, že: 1) o městě, které je Nevěsta, je nám řečeno, že září jako drahokam (Zj 21:11) a je ze zlata, [různě barevných] drahokamů a perel (Zj 21:18–21); 2) roucha autority a slávy jsou v Písmu barevná; klasickými příklady jsou Josefův barevný plášť (Gen 37), barevné roucho velekněze (Ex 28), barevné roucho královských dcer (2. S 13:18) atd.

Když se však zaměříme na Zjevení 21:9nn, vidíme aspekty Nového Jeruzaléma, které se velmi zjevně netýkají věčného království. Jasným příkladem jsou, mimo jiné, národy, které přicházejí otevřenými branami. Proto, ačkoliv plnost Nového Jeruzaléma je stále budoucností, Nový Jeruzalém existuje už od Letnic (viz Žd 12:22; Ga 4:26). Nový Jeruzalém je tedy obrazem Církve po Letnicích – a to nejen Církve, ale i zúčedničených národů, které do ní postupně přicházejí, jak se po celém světě naplňuje její velké poslání (Zj 21:24).

Bůh napříč Písmem buduje svou svatyni z kořisti vzaté od Jeho poražených nepřátel, na kterých se pomstil za to, že utlačovali Jeho nevěstu. Stánek byl vybudován z kořisti z Egypta, Chrám byl vystavěn z kořisti Davidových válek proti Pelištejcům. Velké vizionářské Město-Chrám v Ezechieli 40–48 (které symbolizuje éru Smlouvy obnovy po návratu z vyhnanství) bylo vybudováno z kořisti války proti Gógovi a Magógovi (Ez 38–39; kniha Ester). Podobně, Nový Jeruzalém je vystavěn z kořisti po zničení Babylonu, která je uvedena ve Zj 18:12–13.

První dvě zmiňované svatyně, tedy Stánek a Šalomounův Chrám, byly skutečně postaveny. Druhé dvě, Ezechielův chrám [doby] Obnovy a Nový Jeruzalém, jsou příliš slavné, než aby mohly fyzicky existovat. Spíše jsou literárně symbolickými Chrámy-Městy, které ukazují Duchovní reality stejným způsobem, jak je dříve zjevoval fyzický Stánek a fyzický Chrám předchozích dob.

Nový Jeruzalém je obří pyramidou, symbolickou svatou horou, která se nachází tam, kde dříve bývala nebeská klenba, a její vrchol sahá až k trůnu v nebesích. Je střežen vysokou hradbou a u jeho bran stojí služebníci-poslové. (Tito „andělé“ jsou pastoři, tak jako ve Zjevení 2–3). Město je vystavěno na základních kamenech dvanácti apoštolů-mučedníků, přičemž

jeho Úhelným kamenem je mučedník Ježíš Kristus. Tyto kameny jsou drahokamy kmenů Izraele, které jsou proměněné ve dvanáct apoštolů, zatímco perlové brány pocházejí z pohanského moře, protože tato nově zformovaná Církev v sobě spojuje dřívější Židy a dřívější pohany do jediného nového těla.

Město je Chrám a Chrám je Město. To neznamena, že zmizelo rozlišení mezi Církví a státem, ale že Církev je mikrokosmem všeho, čím musí být stát. Církev přichází k národům jako první, obrací je na víru a učedníci je [včetně všech jejich institucí] podle Velkého poslání.

Jedovaté vody Pelyňku jsou pryč; od Božího trůnu proudí živá voda, Duch Svatý, a přináší nový život celému světu.

A nakonec: Tak jako zemřelí svatí vládou v nebesích na trůnech archandělů, stejně i živí svatí na zemi vládou navěky věků (Zj 22:5) a učedníci svět.

18

Závěrečné připomínky

(Zj 22:6–21)

Vidění jsou u konce. Janovi je připomenuto, ať řekne sedmi církvím, že tyto události se mají stát velmi brzy. Církev budou zkoušeny a tříbeny, ale mohou stát pevně s vědomím, že Ježíš je zakrátko obhájí při svém vlastním obhájení a vyvýšení. Jestli však nebudou stát pevně (a jestli nebudeme stát pevně my!), bude na nich (a na nás) navštíven soud nově otevřené Knihy, tak jako tento soud přišel na Babylon a na Šelmu. Celé kázání končí požehnáním (Zj 22:21).

Další zdroje

Jak už jsem zmiňoval v úvodu, *Obhájení Ježíše Krista* je shrnutím několika let studií a přednášek. Kompletní sérii vyučování Jamese B. Jordana na knihu Zjevení tvoří 204 přednášek, z nichž každá má 45–50 minut, a doprovodná studijní příručka čítající 450 stránek. Jak by se dalo čekat, tato série přednášek se věnuje i celé řadě dalších částí Bible, které tvoří kontext a materiál pro knihu Zjevení, především pak v knihách Daniel, Zachariáš a Ezechiel a v relevantních novozákonních pasážích. Celá série se prodává za 1000 dolarů; zároveň si ji lze po částech zakoupit a stáhnout z wordmp3.com.

Pro více informací můžete navštívit:
www.biblicalthorizons.com.¹⁴

14) Pozn. př.: Či, jak už zaznělo výše, především pak: www.theopolisinstitute.com.